

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvyaē kiṣkindhākāṇḍē

॥ catuṣṣaṣṭitamah sargaḥ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ catuḥṣaṣṭitamah sargaḥ ॥

samudrasya viśālatāmālōkya viṣīdatō vānarān
sāntvayitvāṅgadasya tān prati pṛthak pṛthak
samudralaṅghanaśaktiviṣayakaḥ praśnaḥ

ākhyātā gṛdhrarājēna
samutplutya plavaṅgamāḥ |
saṅgatāḥ prītisaṃyuktā
vinēduḥ siṃhavikramāḥ || 4.64.1 ||

sampātērvacanaṃ śrutvā
harayō rāvaṅakṣayam |
hr̥ṣṭāḥ sāgaramājagmuḥ
sītādarśanakāṅkṣiṇaḥ || 4.64.2 ||

abhigamya tu taṃ dēśaṃ
dadṛśurbhīmavikramāḥ |
kṛtsnaṃ lōkasya mahataḥ
pratibimbamavasthitam || 4.64.3 ||

dakṣiṇasya samudrasya
samāsādyōttarāṃ diśam |

sannivēśaṃ tataścakru -

rharivīrā mahābalāḥ || 4.64.4 ||

prasuptamiva cānyatra

krīḍantamiva cānyataḥ |

kvacit parvatamātraiśca

jalarāśibhirāvṛtam || 4.64.5 ||

saṅkulaṃ dānavēndraśca

pātālatalavāsibhiḥ |

rōmaharṣakaramḥ dṛṣṭvā

viṣēduḥ kapikuñjarāḥ || 4.64.6 ||

ākāśamiva duṣpāraṃ

sāgaramḥ prēkṣya vānarāḥ |

viṣēduḥ sahitāḥ sarvē

kathaṃ kāryamiti bruvan || 4.64.7 ||

viṣaṅṅāṃ vāhinīm dṛṣṭvā

sāgarasya nirīkṣaṅāt |

āśvāsayāmāsa harīn

bhayārtān harisattamaḥ || 4.64.8 ||

na viṣādē manaḥ kāryaṃ

viṣādō dōṣavattaraḥ |

viṣādō hanti puruṣaṃ

bālaṃ kruddha ivōragaḥ || 4.64.9 ||

yō viṣādaṃ prasahatē

vikramē samupasthitē |

tējasā tasya hīnasya
puruṣārthō na siddhyati || 4.64.10 ||

tasyāṃ rātryāṃ vyatītāyā -
maṅgadō vānaraiḥ saha |
harivṛddhaiḥ samāgamyā
punarmantramamantrayat || 4.64.11 ||

sā vānarāṇāṃ dhvajinī
parivāryāṅgadaṃ babhau |
vāsavaṃ parivāryēva
marutāṃ vāhinī sthitā || 4.64.12 ||

kō'nyastāṃ vānarīm sēnāṃ
śaktaḥ stambhayituṃ bhavēt |
anyatra vālitāyā -
danyatra ca hanūmataḥ || 4.64.13 ||

tatastān harivṛddhāṃśca
tacca sainyamarindamaḥ |
anumānyāṅgadaḥ śrīmān
vākyamarthavadabravīt || 4.64.14 ||

ka idānīm mahātējā
laṅghayiṣyati sāgaram |
kaḥ kariṣyati sugrīvaṃ
satyasandhamariṃdamam || 4.64.15 ||

kō vīrō yōjanaśataṃ
laṅghayēta plavaṅgamaḥ |

imāṃśca yūthapān sarvān
mōcayēt kō mahābhayāt || 4.64.16 ||

kasya prasādād dārāṃśca
putrāṃścaiva gṛhāṇi ca |
itō nivṛttāḥ paśyēma
siddhārthāḥ sukhinō vayam || 4.64.17 ||

kasya prasādād rāmaṃ ca
lakṣmaṇaṃ ca mahābalaṃ |
abhigacchēma saṃhṛṣṭāḥ
sugrīvaṃ ca vanaukasam || 4.64.18 ||

yadi kaścit samarthō vaḥ
sāgaraplavanē hariḥ |
sa dadātvīha naḥ śīghraṃ
puṇyāmahayadakṣiṇām || 4.64.19 ||

aṅgadasya vacaḥ śrutvā
na kaścit kiñcidabravīt |
stimitēvābhavat sarvā
sā tatra harivāhinī || 4.64.20 ||

punarēvāṅgadaḥ prāha
tān harīn harisattamaḥ |
sarvē balavatāṃ śrēṣṭhā
bhavantō dṛḍhavigramāḥ |
vyapadēśakulē jātāḥ
pūjitāścāpyabhīkṣṇaśaḥ || 4.64.21 ||

nahi vō gamanē saṅgaḥ

kadācit kasyacid bhavēt |

bruvadhvaṃ yasya yā śaktiḥ

plavanē plavagaṣṣabhāḥ || 4.64.22 ||

|| ityārṣē śrīmadrāmāyaṇē vālmikīyē ādikāvyaē

kiṣkindhākāṇḍē catuṣṣaṣṭitamaḥ sargaḥ ||